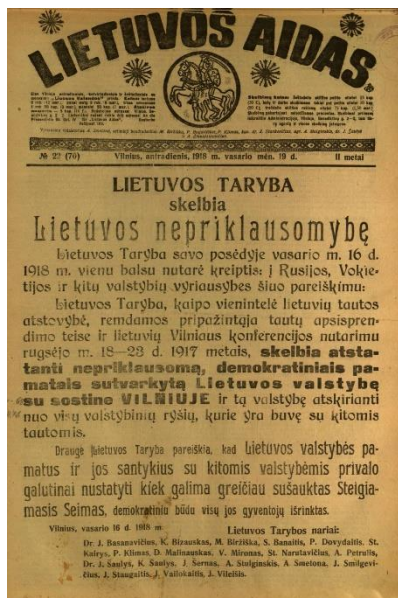

Lietuvai minint Valstybės atkūrimo dieną Vasario 16-ąją, kviečiame žvilgtelėti, kaip šis svarbus istorinis įvykis nušviečiamas tuometinėje spaudoje.

1918 m.

Apsilankius virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje ir atsivertus [1918 m. vasario 16 d. dienraščio „Lietuvos aidas“ 21 numerį](#), matyti, kad didžiausias dėmesys skiriamas to meto karui. Apie Nepriklausomybę nebuvo rašoma, nes laikraščiai tais laikais buvo spausdinami prieš kelias dienas. Dienraštyje nušviečiami paprasti gyvenimo įvykiai, skirta dėmesio švietimui. Paskutiniame puslapyje, kurio rubrika „Po visą kraštą“, esama žinių ir apie Šiaulių apskritį. Rašoma, kad Pušalote mėginta surengti viešą lietuvių vakarėlį, bet nesėkmingai. Sutkūnuose 1917 metų gruodžio 1 d. įsteigta lietuvių mokykla. Joje mokytojauja M. Vanagaitė. Mokyklą lanko 18 mokinių. Išvardytos Šiaulių apskrityje įsikūrusios mokyklos. Paminėta, kad Bridų mokyklai vadovauja kun. Ruškys. Jo iniciatyva sušaukta susirinkime raginta paaukoti pinigų mokyklos suolams – surinkta 140 rub. 50 kap.

Dienraštyje skelbiama žinutė, kad Žeimelio apylinkėse mūšių nebuvo, tad vietos gyventojai nenukentėjo. Paminėta, kad jame gyvena per 500 gyventojų, didžioji dalis lietuvių.

[Nepriklausomybės Aktas pavišintas tik vasario 19 d. „Lietuvos aido“ numeryje](#). Pirmajame dienraščio puslapyje rašoma, kad Lietuvos Taryba skelbia Lietuvos nepriklausomybę. Antrajame dienraščio puslapyje spausdinami dviejų Lietuvos Tarybos narių straipsniai, vicepirmininko dr. J. Šaulio „Dėl nepriklausomybės paskelbimo“ ir P. Klimo „1918 m. vasario 16 d.“ Žurnalisto J. Pajaujo straipsnyje „Amžių balsai“ pabrėžiama laisvės svarba, įdėtos kelios vokiečių klasiko Friedricho Shillerio dramos „Vilius Telis“ eilutės. Taip pat skelbiamas redakcijos parengtas straipsnis „Tautos laisvės ištroškus“.

1920–1921 m.

Virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje randame 1921 m. [vasario mėnesio laikraščio „Moteris“ 2 numerį](#), kuriame skelbiama: „Lietuvai vasario mėnuo yra brangiausias iš visų mėnesių, nes vasario 16 d. 1918 m. Lietuva buvo paskelbta nepriklausoma“. Laikraštyje pabrėžiama, kad prie Nepriklausomos Lietuvos sukūrimo itin prisidėjo moterys, mat jos darė viską, kad tik apgintų savo šalį nuo priešų. Taip pat aprašomas Lietuvių katalikių moterų draugijos dalyvavimas Vasario 16 dienos šventėje, išsamiai apibūdinama šventės eiga, dalyviai, patirti įspūdžiai.

[1921 m. vasario 16 d. politikos ir visuomenės dienraščio „Vilnius“ 37 numeryje](#) pateikiami istoriniai įvykiai, vykę iki Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo: vokiečių valdžia, konvencijos, Tarybos veikla, sudėtingas Lietuvos kelias nepriklausomybės link.

[Virtualioje elektroninio paveldo sistemoje](#) taip pat skelbiami vaizdai, rodantys Vasario 16-osios minėjimą įvairiuose Lietuvos miestuose:

[Kaunas. 1920 m. Vasario 16 d.](#)

[Nežinomas fotografas. Vasario 16-oji Alytuje. 1921-02-16](#)

[Kaunas, Rotušės aikštė. 1920 m. Vasario 16 d.](#)

[Kaunas, Rotušės aikštė. 1920 m. Vasario 16 d.](#)

[Nežinomas fotografas. Vasario 16-osios minėjimas 1-ajame Alytuje. 1921-02-16](#)

[Nežinomas fotografas. Vasario 16-osios minėjimas Alytuje. 1921-02-16](#)

[Nežinomas fotografas. Vasario 16-osios minėjimas Alytuje. 1921-02-16](#)

[Gudzevičius. Vasario 16-osios minėjimas Vilkijoje. 1921-02-16](#)

[Atvirukas. „Rotušės aikštė Kaune. 1920 m. Vasario 16 d.“](#)

[Nežinomas fotografas. Alytus. 1920 m. Vasario 16 d. 1920-02-16](#)

[Nežinomas fotografas. Vasario 16-osios minėjimas Alytuje, Nemuno gatvėje. 1921-02-16](#)

Valstybės Prezidentas lydimas aukštų karo vadų sveikina įgulos dalis. Kaunas. 1920 m. Vasario 16 d.

1922–1923 m.

Apsilankius virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje ir atsivertus [1922 m. vasario 16 d. mėnesinio laikraščio „Moterys“ 2–3 numerį](#), matyti, kad didelis dėmesys skiriamas Nepriklausomybės šventei, kuri apibūdinama kaip atgimimo šventė: „Ši šventė yra dvasios pakėlimo veiksnys į aukštesnių minčių pasaulį: ji sukelia gražiausių idėjų, sužadina giliausių jausmų ir pasiryžimų [...]“. Laikraštyje rašoma, kaip tautiečiai šiai šventei ruošiasi, kaip ją švenčia, prisimenami ir didvyriai, kovoję dėl Lietuvos. Pakilią nuotaiką aptemdo iškeliamos to laikotarpio problemos: ištvirkimas, girtuokliavimas. Moterys raginamos kovoti su šiomis blogybėmis, nes tai neleidžia visa širdimi džiaugtis nepriklausomos tėvynės laisve.

[1923 m. vasario 16 d. laikraščio „Tėvynės gynėjas“ 32 numeryje](#) skaitytoją pasitinka džiugi ir iškilminga žinia: „Šiandien sukako penki metai nuo tos dienos, kuomet lietuvių tauta prasivėrė sau duris į šviesesnę ateitį.“ Laikraštelyje dalijamasi istoriniais įvykiais, bylojančiais, kokį sunkų kelią ėjo Lietuva nepriklausomybės link: vokiečių okupacinė valdžia, tremtis, draudimai. Nepaisant trukdymų ir griežtos kontrolės, išrinkta Lietuvos Taryba, kuri siekė demokratiniiais pamatais atkurti nepriklausomą Lietuvos valstybę su sostine Vilniumi. Leidinyje taip pat apžvelgiamos jau praėjusios nepriklausomybės sukaktys, lyginama, kas bėgant metams keitėsi, aptariama šalies padėtis.

Kitame [1923 m. vasario 16 d. laikraštelyje „Spinduliai“](#) publikuojama kūryba, skirta Vasario 16-ajai, kviečiama į minėjimo šventę.

[Nežinomas fotografas. Vasario 16-oji Alytuje, Vilniaus gatvėje. 1922-02-16](#)

[1923 m. vasario 16 d. laikraščio „Tėvynės gynėjas“ 32 nr.](#)

[1923 m. vasario 16 d. laikraščio „Spinduliai“ 1 nr.](#)

1924–1925 m.

Virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje randame [1924 m. vasario 16 d. Mažeikių progimnazijos mokinių leisto laikraščio „Vandens lelijos“ 2 numerį](#), kuriame džiugiai skelbiama: „Šeštą sykį iškilmingai švenčiame tą dieną, kurioje Lietuvos Valstybės taryba paskelbė atgimusią nepriklausomą Lietuvos Valstybę.“ Laikraštelyje nuoširdžiai džiaugiamasi sukaktimi, pabrėžiami teigiami pokyčiai, įvykę per 6-erius nepriklausomybės metus, netrūksta patriotiškumo ir optimizmo.

[1924 m. vasario 15 d. visuomenės ir politikos dienraščio „Lietuva“ 39 numeryje](#) skaitytojams pranešama džiugi žinia apie šešiametės Lietuvos nepriklausomybės sukaktuves, tačiau linksmą nuotaiką pritemdo iškeltas klausimas: „Bet kodėl pro džiaugsmą mūsų akyse glūdi gilus liūdesys ir rūpesnis?“ Dienraštyje rašoma apie mums dar nenušvitusią „taikos saulelę“, „slegiančias jėgas“, Klaipėdos krašto įvykius ir kt.

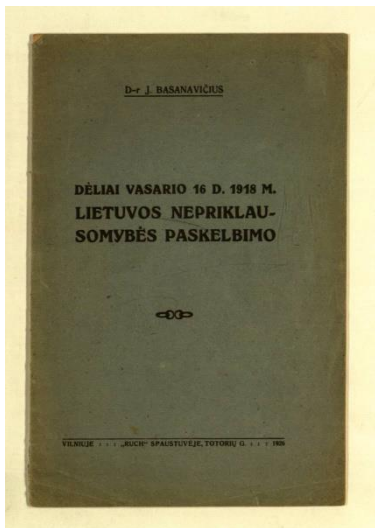
1925 metais Kaune buvo įsteigta mokslo kooperacijos bendrovė „Žinija“. Virtualioje elektroninio paveldo sistemoje yra skelbiamas [1925 m. lapkričio 15 d. bendrovės raštas](#), kuriame rašoma: „Atgavusi nepriklausomybę, lietuvių tauta sparčiai progresuoja visose gyvenimo srityse. Bet pastebima, kad dar per maža rūpinamasi sveikos kultūros darbu.“ Apibendrintai galima teigti, kad jaunos nepriklausomos Lietuvos valstybės piliečiai buvo suinteresuoti tobulinti ir plėtoti kultūrą, bendromis jėgomis siekti lietuvių tautos kultūrinės gerovės.

Nepriklausomybės 7-erių metų sukaktis taip pat išskirta ir [1925 m. vasario 13 d. visuomenės, politikos ir literatūros savaitinio laikraščio „Lietuvis“ 7 numeryje](#). Šiame laikraštyje, priešingai nei kituose leidiniuose, vyrauja ne pati smagiausia nuotaika – prisimenama apie praeitį, kai Lietuva dar nebuvo nepriklausoma valstybė, rašoma apie tautą ir režiamą tiesiai šviesiai: „Vos spėjome mes pagyventi tik keletą metų nepriklausomu gyvenimu, o jau mumyse visai apšepo mūsų laisvės sparnai, išblyško mūsų aušros padangė, jau baigia gesti mūsų širdyse tėvynės meilė, materializmo purvinos kojos jau beveik baigia trypti mūsų skausmingą atgimimo idėją...“

[1925 m. vasario 16 d. Nepriklausomybės šventės Šilutėje programa. 1925](#)

[Vasario 16-osios minėjimas Žeimelio turgaus aikštėje. 1925](#)

1926–1927 m.

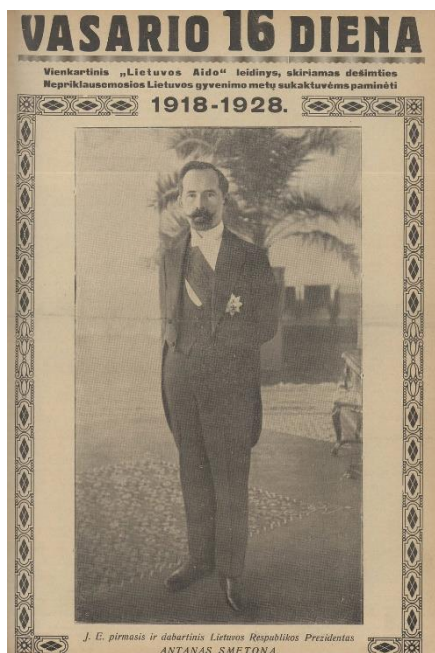
Kviečiame pavartyti 1926–1927 metų spaudą (www.epaveldas.lt). Tų metų leidiniai skelbia 8-erių ir 9-erių metų sukaktis, kai lietuvių tauta priminė visam pasauliui savo teises ir pasiskelbė laisva nepriklausoma valstybe.

Virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje randame [1926 metų vasario 13 d. dienraščio „Lietuva“ 37 numerį](#), kuriame 1918 metai lyginami su 1926 metais: išskiriami skirtumai, įvardijami pokyčiai, įvykę per aštuonerių metų laikotarpį. Pavyzdžiui, Lietuvos valstybės atsikūrimas, išaugimas, sustiprėjimas, įgytas turtas, funkcionuojančios institucijos. Apibendrinami akivaizdžiai matomi pokyčius, autoriai pareiškia: „Trumpai tariant, palyginus su 1918 metais, daug kas pasikeitė Lietuvos naudai. Ir tuo galima nuoširdžiai pasidžiaugti“. Nors valstybės vystymasis sėkmingas, tačiau apie tautos dvasią, deja, to pasakyti negalima. Dienraštyje rašoma: „Reikėtų pripažinti, kad tautos dvasia šiandien yra suskilusi gal daugiau nei 1918 m.“ Šį suskilimą lėmė politinės kovos dėl valdžios. Taigi aštuoneri metai po nepriklausomos valstybės paskelbimo davė materialų sustiprėjimą, bet dvasiškai vargu ar sustiprėjome.

1926 metais buvo išleistas Jono Basanavičiaus [kūrinys „Dėliai Vasario 16 d. 1918 m. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo“](#). Jame išsamiai aprašomas ilgas ir sunkus lietuvių tautos kelias nepriklausomybės link.

Dešimtųjų nepriklausomybės metų pradėjimas skelbiamas [1927 metų vasario 15 d. dienraščio „Lietuva“ 87 numeryje](#). Kaip jau įprasta, nevengiama pažvelgti į praeitį ir prisiminti apie begalines kliūtis, sunkų darbą, pasitikėjimą bei ryžtą, ir viskas tik dėl vieno – dėl tautos laisvės. Taip pat prisimenami ir istoriniai įvykiai, tokie kaip: vokiečių okupacija, Versalio sutartis, Klaipėdos krašto prijungimas ir kt. Iškilmingai teigiama: „Mes nesuklupę perleidome ne tik žiaurios okupacijos metus, ne tik iš griuvėsių atstatėme valstybę, bet ir bendromis pastangomis išlaikėme savo laisvę per devynerius metus.“

1928–1929 m.

Tų metų spauda skelbia 10 ir 11 metų sukaktis, kai lietuvių tauta priminė visam pasauliui savo teises ir pasiskelbė laisva nepriklausoma valstybe.

Virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje randame [1928 m. vasario 16 d. vienkartinį „Lietuvos aidą“ leidinį](#), skiriamą dešimties Nepriklausomosios Lietuvos gyvenimo metų sukaktuvėms paminėti. Leidinio viršelyje puikuoja Antanas Smetona, tuo metu apibūdinamas kaip pirmasis ir dabartinis Lietuvos Respublikos prezidentas. Atsivertus tolesnį puslapį, matome patalpintą nutarimą dėl mūsų šalies pripažinimo nepriklausoma valstybe iš Lietuvos Tarybos posėdžio, vykusio 1918 m. vasario 16 d. Taip pat yra skelbiamos fotografijos, kuriose vaizduojamas Lietuvos Tarybos prezidiumas su A. Smetona priešakyje, Pirmojo Nepriklausomosios Lietuvos kabineto nariai. Apie asmenis, esančius fotografijose, atsiliepiama teigiamai – jie buvo nesavanaudiški, rūpestingi, rizikuojantys, drąsūs, tikintys. Didelis dėmesys skiriamas dr. Jonui Basanavičiui, kuris, išleidus šį leidinį, buvo miręs jau lygiai metus. Rašoma, kad: „Su jo vardu yra susijusi visa eilė svarbių lietuvių tautai įvykių; jo plunksnos darbas yra ištisa lietuvių literatūros biblioteka; jo vardas yra Lietuvos nepriklausomybės iškovojo sinonimas“.

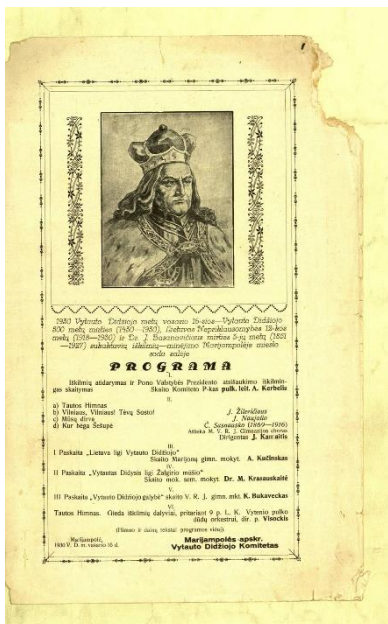
[1929 m. vasario 16 d. išleistas neperiodinis laikraštis „Tėvynės takais“](#), kurio viršelyje taip pat, kaip ir ankstesniame leidinyje, vaizduojamas prezidentas A. Smetona. Laikraštyje rašoma apie laisvę ir nepriklausomybę, prisimenamas tas sunkus kelias, kurį reikėjo nueiti Lietuvos nepriklausomybės link, pasakojama apie gyvavusios Lietuvos Tarybos sudėtį, veiklą. Nepamiršamas ir A. A. Daktaras Jonas Basanavičius – pateikiami jo biografijos faktai bei išdidžiai skelbiama: „Iki lietuvių tauta gyvuos neužmirš D-ro Basanavičiaus ir nuveiktųjų darbų“. Taip pat „Tėvynės take“ pagerbiamos pirmosios karo aukos, publikuojama įvairių autorių kūryba, susijusi su laisvės tema.

11-tus Nepriklausomybės metus bei dr. Jono Basanavičiaus 2 metų mirties sukaktį paminėti ir [mėnesinis Jurbarko ateitininkų laikraštis „Ateities kelias“](#), išleistas 1929 metų vasario 16 d. Šiame laikraštyje taip pat yra publikuojama patriotiškumu dvelkianti įvairių autorių kūryba.

[10-ties metų Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvėms paminėti programa, 1928 m.](#)

[Laikraštėlių kolekcija : Tėvynės takais / ats. red. Liūdas Gurskis, 1929 m.](#)

1930–1931 m.

Tų metų spauda skelbia 12-os ir 13-os metų nepriklausomos Lietuvos valstybės sukaktis.

Virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje randame [1930 metais Marijonų spaustuvės Marijampolėje išleistą programą](#). Ji skirta net kelioms sukaktims paminėti: Vytauto Didžiojo 500 metų mirties sukakčiai, Lietuvos Nepriklausomybės 12-os metų sukakčiai ir dr. J. Basanavičiaus mirties trečiųjų metų sukaktuvėms. Programoje pateiktas iškilnių ir minėjimo renginių, kurie numatyti Marijampolės miesto sodo salėje, sąrašas, taip pat publikuojama V. Kudirkos, P. Vaičiūno, A. Jakšto, Maironio kūryba.

Apie trylikto nepriklausomos Lietuvos metų pradėjimą skelbia [1930 m. vasario 15 d. tautiškos minties laikraščio „Lietuvos aidas“ 38 numeris](#), kuriame nevengiama pažvelgti į praeitį ir prisiminti begalines kliūtis, sunkų darbą, pasitikėjimą bei ryžtą, ir viskas tik dėl vieno – dėl tautos laisvės. Taip pat prisimenami ir istoriniai įvykiai, tokie kaip vokiečių okupacija, spaudos cenzūra, Pilsudskio socializmas ir kt.

[1931 m. vasario mėn. laikraščio „Bimbalas“ 2 numerio](#) pirmajame puslapyje išskiriama Vasario 16-oji, akcentuojamas lietuvių nepriklausomybės simbolis – Laisvės varpas: „Ir vėl sugaudi Laisvės Varpas. Nuaidėjo jo galingas balsas šimtais griausmų į visas puses“.

Nepriklausomybės 13-os metų sukaktis taip pat išskirta ir [1931 m. vasario 14 d. tautiškos minties laikraščio „Lietuvos aidas“ 37 numeryje](#). Jame tautiečiai raginami neužmiršti svarbių datų, ne tik žinoti savo gimimo dieną, bet ir gimtosios valstybės, apie kurią rašoma: „Valstybė yra tai namai, kuriuose tauta gyvena ir dirba savo kuriamąjį darbą“. Savos valstybės gimimo diena yra svarbiausia istorinė diena, tad siūloma iškilmingai ją minėti, švęsti.

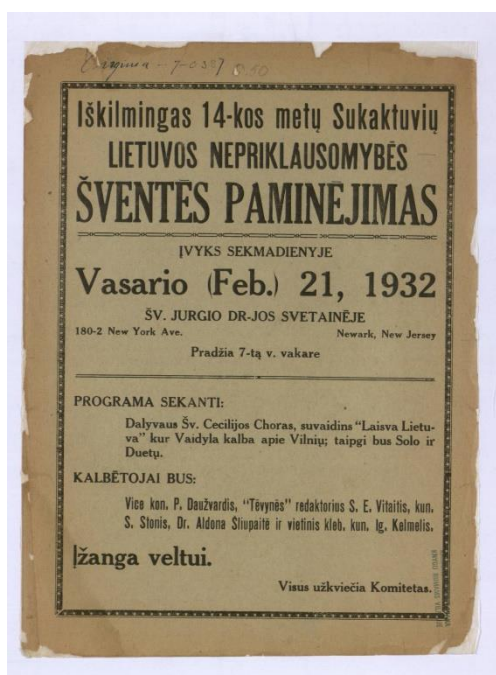
[Vasario 16-osios iškilmės Stakliškėse. 1930-02-16](#)

[Vasario 16-osios iškilmės Šėtoje. 1930-02-16](#)

[Vasario 16-osios minėjimas Švenčionių lietuvių gimnazijoje. 1930](#)

[13-os metų nepriklausomybės minėjimą rengia Niuarco \(Newark\) lietuviai. 1931](#)

1932–1933 m.

Kviečiame pavartyti 1932–1933 metų spaudą (www.epaveldas.lt). Tų metų spauda skelbia 14 ir 15 metų sukaktis, kai lietuvių tauta priminė visam pasauliui savo teises ir pasiskelbė laisva nepriklausoma valstybe. Žvilgtelėkime, kaip šis reikšmingas istorinis įvykis nušviečiamas to meto spaudoje.

Virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje randame [1932 m. vasario 15 d. tautiškos minties dienraščio „Lietuvos aidas“ 37 numerį](#), kuriame vasario 16 diena apibūdinama kaip Didžioji Tautos šventė. Dienraštyje samprotaujama apie tai, kad nuo Nepriklausomybės akto paskelbimo iki pirmos valstybės valdžios sudarymo praėjo daugiau nei devyni mėnesiai, todėl, kaip teigia autorius, vasario 16 dieną geriau tiktų laikyti ne nepriklausomos valstybės gimimo, o tik jos formalaus apvaisinimo diena. Taip pat nepamirštama apie sunkumus nepriklausomybės link: pasiryžimas, pastangos, valdžios sudarymas. Analizuojama, kaip pasikeitė laikai, lyginant 1918 metus su 1932 metais: „Bet mūsų jaunutės valstybės gyvenime tie 14 metų jau suspėjo tokią galingą antspaudą visai mūsų tautai uždėti, suspėjo mus supažindinti su visa gausinga pasaulio tautų šeima.“ Beje, iškilmingai pranešama, kad šiemet ši iškilminga diena yra dvigubai minėtina – tai ne tik 14 laisvo gyvenimo metų, bet ir 10 metų kaip yra įkurta ir veikia pirmoji aukštoji mokykla – universitetas.

[1932 metų vasario 14 d. tautiškos minties savaitraščio „Šiaurės Lietuva“ 7-ajame numeryje](#) taip pat iškilmingai minima keturioliktoji Nepriklausomybės šventė: „Šių metų vasario mėn. 16 d. mūsų Nepriklausomybės varpas, nulietas iš Lietuvos tikrųjų sūnų gražiųjų vilčių ir kraujo, keturioliktoji

kartą suskambės šventiška gaida.“ Nors ir prisimenami sunkūs laikai, kupini kovų bei skriaudų, tačiau siūloma tai pamiršti ir švęsti. Savaitraštyje informuojama, kad šią dieną taip yra švenčiama Tautos Karžygio Kęstučio 550 metų sukaktis.

15-uosius Nepriklausomybės metus mini ir [1933 m. vasario 12 d. tautiškos minties savaitraščio „Šiaurės Lietuva“ 7-asis numeris](#). Jame ši šventė apibūdinama ne tik kaip poilsio diena, bet šventė, turinti daug didesnę reikšmę, per kurią mes prisimename savo tautos praeitį, jos sūnų didvyriškas kovas, vargus, džiaugiamės nuveiktais darbais ir galvojame bei svarstome ateities uždavinius. Savaitraštyje pateikiamos kelios pastabos, kaip reiktų švęsti Nepriklausomybės dieną: neužmiršti tautos veteranų, didvyrių; apžvelgti per 15 metų nuveiktus darbus; būti iškilmingai nusiteikusiems.

[Vasario 16-osios iškilmių dalyviai Salake. 1932-02-16](#)

[Skapiškio \(Kupiškio r.\) pašto įstaigos tarnautojai švenčia Vasario 16-ąją. 1933](#)

1934–1935 m.

Tų metų spauda skelbia 16-os ir 17-os metų nepriklausomos Lietuvos valstybės sukaktis.

Apsilankius virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje ir atsivertus [1934 m. vasario 17 d. tautiškos minties dienraščio „Lietuvos aidas“ 39 numerį](#), matyti, kad didelis dėmesys skiriamas Tautos laisvės sukaktuvių dienai. Dienraštyje ši diena aprašoma išsamiai: „Laikinoji sostinė Kaunas jau nuo pat ryto buvo pasipuošęs tautinėmis vėliavomis, o languose ir vitrinose tarp gėlių ir vainikų daugelyje vietų išstatyti Vytauto Didžiojo, Kęstučio, dr. J. Basanavičiaus, Tautos Vado Antano Smetonos ir kitų visai Lietuvai brangių asmenų paveikslai.“ Per šventės iškilmes, vykusias Vytauto Didžiojo muziejuje, aukotos iškilmingos mišios, pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę, skambėjo Laisvės varpas, Tautos himnas. Be viso to, iškilmingai, lydint gausiai eisenai buvo įneštas Vytauto Didžiojo paveikslas ir knyga. Dienraštyje taip pat randamas straipsnis apie tai, kad užsienyje Vasario 16 diena buvo labai plačiai ir šiltai paminėta – kaimyninių šalių atstovai skaitė paskaitas apie Lietuvą, sakė kalbas.

Apie nepaprastai iškilmingą Lietuvos nepriklausomybės septynioliktųjų metų sukakties minėjimą Latvijoje skelbiama [1935 m. vasario 18 d. tautiškos minties dienraščio „Lietuvos aidas“ 40 numeryje](#). Leidinyje rašoma, kad vasario 16-osios dienos Rygos laikraščiai mini mūsų šalies nepriklausomybės sukaktuves, miestas pasipuošė vėliavomis, šalyje svečiuojasi žymus Lietuvos vyriausybės atstovas, ministeris Rusteika, rengiamos iškilmės. Džiaugiamasi vyraujančia Baltijos tautų nuotaika,

tautiškumu: „Šiandien viešpatauja ne momento entuziazmas, bet džiaugsmas dėl to pasiekta ir pasitikėjimas ateities laimėjimais.“ Dienraštyje taip pat rašoma apie iškilmes, vykusias Taline. Lietuvos nepriklausomybės sukaktuvių proga buvo papuoštas ir Talinas – ant visų namų plevėsavo estų ir lietuvių vėliavos. Iškilmių metu Taline, kaip ir Rygoje, buvo pabrėžiamas Baltijos valstybių bendradarbiavimas, tarpusavio supratimas.

[Lietuvos nepriklausomybės 16-ų metų sukaktuvių minėjimas. 1934](#)

[Nežinomas fotografas. Vasario 16-osios minėjimas Kelmėje. 1934](#)

[Iškilmingas Klaipėdos operos spektaklis tautos šventės, Vasario 16-osios, išvakarėse. 1935](#)

1936–1937 m.

Tų metų spauda skelbia 18 ir 19 metų sukaktis, kai lietuvių tauta priminė visam pasauliui savo teises ir pasiskelbė laisva nepriklausoma valstybe. Žvilgtelėkime, kaip šis reikšmingas istorinis įvykis nušviečiamas to meto spaudoje.

Apsilankius virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje ir atsivertus [1936 m. vasario mėnesio laikraščio „Moteris“ 2 numerį](#), matyti, kad Nepriklausomybės šventė yra neužmirštama. Tai rodo laikraštyje išspausdintas straipsnis apie tėvynės meilę. Straipsnyje aprašomas tėvynės meilės jausmas, ilgėjimasis savo gimtinės, žmogiškosios vertybės, akcentuojama, kad: „tėvynės meilė reikalauja ne tik gerbti ir mylėti savo krašto žmones ir turtą, bet įsako mylėti savąją kalbą labiau už kitas t. y. visur ir visada kalbėti taisyklinga, gražia savo tėvynės kalba, branginti savo krašto papročius, gerbti tuos, kurie tėvynei yra tikrai nusipelnę, ar jie gyvi, ar jau mirę, švęsti tautos šventes ir t.t.“.

Virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje taip pat randame Vilniaus krašto laikraščio „Vilniaus rytojūs“ [priedo vaikams „Aušrelė“ 4 numerį](#), išleistą 1936 m. vasario 14 d., kuriame Vincas Kuolaitis iš savų atsiminimų aprašė vasario 16-tąją. Pasakojimas itin jausmingas ir patriotiškas – autorius, dar būdamas vaiku, mokykloje su draugais minėjo Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo šventę.

[1936 m. vasario 16 d. tautiškos minties laikraščio „Lietuvos aidas“ 76 numeryje](#) rašoma apie tai, kad vilniečiams neleido minėti vasario 16 d. Dėl saugumo ir viešo ramumo to daryti neleido Vilniaus

storastija, į kurią Vilniaus krašto lietuviai kreipėsi su prašymu surengti akademiją. Apmaudžiai išsireiškia: „Tai yra pirmieji metai, kai grynai kultūriška ir meniška lietuvių tautos nepriklausomybės paskelbimo minėjimo akademija neleidžiama“. Tą dieną Vilniuje vyko tik iškilmingos mišios Šv. Mikalojaus bažnyčioje, o Kaune jau šventės išvakarėse linksmai nusiteikę kauniečiai minėjo savo šalies nepriklausomybės 18 metų sukaktį.

Apie devynioliktųjų nepriklausomos Lietuvos metų pradėjimą skelbia [1937 m. vasario 16 d. tautiškos minties laikraščio „Lietuvos aidas“ 74 numeris](#). Jame rašoma apie Karo muziejaus salėje Nepriklausomybės šventės ir dr. Jono Basanavičius mirties sukaktuvių išvakarėse įvykusį iškilmingą minėjimą. Taip pat laikraštyje išspausdintas Kazio Naunčiko specialusis laiškas, kuriame informuojama, kaip Ryga mini mūsų nepriklausomybės sukaktį bei pasakojama, kaip prieš 20 metų Rusijos lietuviai veikė už nepriklausomybę.

[Nežinomas autorius. Grupė Zarasų miesto gyventojų švenčia tautinę šventę \(vasario 16-ąją\). 1936 m.\)](#)

[Nežinomas autorius. Nepriklausomybės dienos minėjimas Rokiškio miesto Nepriklausomybės aikštėje. Fotografuota apie 1937 m.](#)

1938-1939 m.

Besibaigiant Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečio metams, paskutinį kartą kviečiame pavartyti 1938–1939 metų spaudą (www.epaveldas.lt). Tų metų spauda skelbia 20-ies ir 21-erių metų nepriklausomos Lietuvos valstybės sukaktis.

Virtualioje skaitmeninėje bibliotekoje randame [1938 m. vasario 15 d. tautiškos minties dienraščio „Lietuvos aidas“ 73 numerį](#), kuriame dienraščio autoriai praneša, kad dvidešimties metų nepriklausomybės sukaktuvių proga yra pateikiama visa serija straipsnių, kuriuose bendrais bruožais apžvelgiama, ką per tą laikotarpį lietuvių tauta nuveikė svarbesnėse tautos ir valstybės gyvenimo srityse. Leidinyje džiaugiamasi dėl visų laimėjimų, svarbių tautai ir valstybei: „Per tą dvidešimtį metų mes sukūrėme administracinį aparatą, suorganizavome kariuomenę, sutvarkėme susisiekimą, suorganizavome pritaikytą mūsų krašto sąlygoms švietimą, pakėlėme žemės ūkio kultūrą, pramonę ir prekybą, žymiai pasistūmėjome pirmyn socialinių klausimų sprendime, žymios pažangos per tą laikotarpį padarė menas, mokslas ir lietuvių kalbos kultūra, teisingumo sritis buvo priderinta prie

mūsų krašto reikalavimų ir t. t., ir t. t.“ Apibendrinant galima teigti, nors ir patyrėme nemažai sunkumų, išorinių ir vidinių kliūčių, sukūrėme modernią valstybę, tvirtai atsistodami ant savų kojų.

21-erių nepriklausomybės metų sukaktis skelbiama [1939 m. vasario 16 d. tautiškos minties dienraščio „Lietuvos aidas“ 76 numeryje](#). Dienraštyje rašoma apie įspūdingas Vasario 16-osios išvakares, kurių metu Kauno visuomenė ne tik minėjo sukaktį, bet ir pasveikino Nepriklausomybės kūrėją Respublikos prezidentą A. Smetoną. Pasakojama, kad „Visos įstaigos, įmonės bei privačių savininkų namai buvo papuošti gražiomis iliuminacijomis, languose išstatyti A. Smetonos ir Didžiųjų Lietuvos Kunigaikščių paveikslai, apstatyti bei apipinti gėlėmis ir papuošti tautinėmis spalvomis“. Leidinyje taip pat informuojama apie Lietuvos Nepriklausomybės šventę Rygoje, kur rengiamas lietuvių ir latvių draugijos iškilingas posėdis.

[Nežinomas autorius. Salako jaunimas švenčia Vasario 16-ąją. 1938](#)

[Adomas Galdikas. Banknotas, pavyzdys. 10 litų. 1938 m. vasario 16 d. Lietuva. 1938, 2 pusė. Prezidento Antano Smetonos kvietimas Mykolui Riomeriui į Vasario 16-osios priėmimą. 1938 Lietuvos nepriklausomybės 21-ų metų sukaktuvių minėjimą rengia Newarko ir apylinkės lietuvių veikiantysis komitetas. Įvyks ketvirtadienio vakare vasario \(Feb.\) 16 d. 1939 \[...\] Lietuvių šv. Jurgio dr-jos salėje ... – 1939 Daugailių pavasarininkų spektaklis „Tėvynė šaukia“. Pirmoje eilėje trečia iš kairės sėdi Filomena Taukelytė, stovi pirmas iš dešinės Steponas Dailidėnas, antras – Antanas Taukelis. 1939 m. vasario 16 d.\)](#)